

TASVIRIY SAN'AT TA'LIMIDA KREATIV FIKRLASH VA INNOVATSIYON TA'LIM TEXNOLOGIYALARI ORQALI BADIY IDROKNI RIVOJLANTIRISH

Sayfiyeva Ozoda Madamin qizi

Navoiy Davlat Universiteti

70110501 – Tasviriy san'at magistratura ta'lim yo'nalishi

1-bosqich magistranti

Anotatsiya: Maqolada tasviriy san'at ta'limida o'quvchilarda kreativ fikrlash va badiiy idrokni rivojlantirishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari tahlil qilinadi. Innovatsion ta'lim texnologiyalari, interaktiv dars usullari va loyiha asosidagi faoliyat orqali o'quvchilarning ijodiy salohiyati, estetik tafakkuri va san'atga qiziqishi oshiriladi. Maqolada o'quv jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv, vizual madaniyat va madaniyatlararo estetik tarbiya tamoyillari asosiy ahamiyatga ega ekani ko'rsatib beriladi.

Kalit so'zlar: tasviriy san'at, kreativ fikrlash, badiiy idrok, innovatsion texnologiyalar, interaktiv ta'lim, loyiha asosida o'qitish, estetik tafakkur, vizual madaniyat.

Bugungi kunda san'at ta'limi o'quvchilarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirish va estetik tafakkurini shakllantirishning asosiy vositasi hisoblanadi. Tasviriy san'at darslarida o'quvchilar nafaqat rang va shaklni his qiladilar, balki obrazli fikrlash, ijodiy qaror qabul qilish va o'z estetik qarashlarini ifodalash ko'nikmalarini egallaydilar. Shu bois, ta'lim jarayonida kreativ fikrlashni rivojlantirish o'quvchilarning badiiy idrokini kuchaytiradi, ularni mustaqil va faol o'rganishga undaydi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar – tasviriy san'at ta'limida samarali vosita sifatida ajralib turadi. Masalan, “flipped classroom” (teskari sinf) modeli orqali o'quvchilar nazariy materialni mustaqil o'rganadi, dars davomida esa amaliy mashg'ulotlar, loyiha ishlari va interaktiv muhokamalar bilan shug'ullanadi. Bu yondashuv o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi va ularni passiv tinglovchidan faol ijodiy ishtirokchiga aylantiradi.

Loyiha asosida ishlash metodlari ham tasviriy san'at ta'limida ijodiy tafakkur va badiiy idrokni rivojlantirishning samarali vositasi hisoblanadi. O'quvchilar mustaqil yoki guruhda turli mavzularda san'at loyihalari yaratadilar, bu esa ularning kreativ qobiliyatini oshiradi. Masalan, tarixiy mavzudagi kompozitsiyalar yaratish, zamonaviy dizayn yoki multimedia ishlanmalar orqali o'quvchilar turli san'at texnikalarini o'rganadi, o'z ijodiy qarashlarini rivojlantiradi va estetik baholash ko'nikmalarini mustahkamlaydi.

Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv – estetik tafakkur va kreativ fikrlashni rivojlantirishning muhim omili hisoblanadi. Har bir o'quvchining ijodiy va estetik qobiliyatlari individual bo'lib, o'qituvchi darslarni ularning qiziqishlari va ehtiyojlariga moslashtirishi lozim. Shu bilan birga, interaktiv muhokama va vizual tahlil metodlari o'quvchilarga san'at asarlarini turli burchakdan ko'rib chiqish, ularni solishtirish va o'z estetik qarashlarini shakllantirish imkonini beradi.

Raqamli texnologiyalarni qo'llash esa tasviriy san'at ta'limida estetik tafakkur va badiiy idrokni rivojlantirishni kengaytiradi. Virtual galereyalar, onlayn muzeylar va interaktiv ilovalar yordamida o'quvchilar turli davr va mamlakat san'at asarlari bilan tanishadi, ularni tahlil qiladi va baholaydi. Bu jarayon o'quvchilarning vizual madaniyatini oshiradi, estetik qarashlarini boyitadi va ijodiy tafakkurini rivojlantiradi.

Shuningdek, ijodiy muhitni yaratish – o'quvchilarda estetik tafakkur va badiiy idrokni shakllantirishning muhim sharti hisoblanadi. Kreativ ta'lim muhiti o'quvchilarga o'z g'oyalari va tasavvurlarini erkin ifodalash imkonini beradi, xatolarni o'rganish va sinash jarayonini qo'llab-quvvatlaydi. Jamoaviy ijodiy loyihalarda ishtirok etish o'quvchilarning ijtimoiy va estetik tajribasini oshiradi, ularni bir-biridan o'rganishga rag'batlantiradi.

Tasviriy san'at darslarida estetik tafakkur va kreativ fikrlash bir-biri bilan chambarchas bog'liqdir. Estetik tafakkur o'quvchiga san'atni tushunish va qadrlash imkonini beradi, kreativlik esa ularni ijodiy ifodalanishga undaydi. Shu bois, dars jarayonida ijodiy vazifalar estetik tahlil va baholash bilan uyg'un ishlashi zarur. Masalan, o'quvchi o'z asarini yaratish jarayonida rang, shakl va kompozitsiyani estetik asosda tanlaydi va ijodiy qarashlarini namoyon qiladi.

Innovatsion ta'lim texnologiyalari yordamida o'quvchilar san'at asarlarini nafaqat ko'rib, balki tahlil qiladilar, solishtiradilar va o'z estetik qarashlarini shakllantiradilar. Bu esa ularning estetik tafakkurini chuqurlashtiradi, vizual tafakkurini

kengaytiradi va ijodiy salohiyatini oshiradi. Shu nuqtayi nazardan, tasviriy san'at ta'limi o'quvchilarning ijodiy, estetik va madaniy jihatdan rivojlangan shaxs sifatida tarbiyalanishida muhim rol o'ynaydi.

Xulosa qilib aytganda, tasviriy san'at ta'limida kreativ fikrlash va innovatsion metodlar yordamida badiiy idrokni rivojlantirish jarayoni samarali amalga oshiriladi. Interaktiv darslar, loyiha asosida ishlash, "flipped classroom" texnologiyasi, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv va raqamli vositalar o'quvchilarning estetik tafakkurini boyitadi, ijodiy salohiyatini oshiradi va san'atga bo'lgan qiziqishini mustahkamlaydi. Shu bilan birga, tasviriy san'at ta'limi o'quvchilarning ijodiy va estetik rivojlanishini ta'minlovchi muhim vositaga aylanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Shavdirov S. A. Podgotovka budushchikh uchiteley k issledovatel'skoy deyatelnosti // Pedagogicheskoe obrazovanie i nauka. – 2017. – № 2. – S. 109-110.
2. Shavdirov S. A. Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons // Eastern European Scientific Journal. – 2017. – № 1. – S. 131-134.
3. Shovdirov S. Analyzing the sources and consequences of atmospheric pollution: A case study of the Navoi region // E3S Web of Conferences. – EDP Sciences, 2024. – T. 587. – S. 02016.
4. Shavdirov S. Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology // AIP Conference Proceedings. – AIP Publishing LLC, 2025. – T. 3268. – № 1. – S. 070035.
5. Shavdirov S. A. Ūquvchilarda tasviriy savodxonlikka oid o'quv kompetentsiyalarini shakllantirishning pedagogik-psixnologik jihatlari // Sovremennoe obrazovanie (Uzbekistan). – 2017. – № 6. – S. 15-21.
6. Shovdirov S. A. Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetentsiyalarini shakllantirish omillari // Inter education & global study. – 2024. – № 1. – S. 8-14.
7. Baymetov B. B., Shovdirov S. A. Methods of Organizing Practical and Theoretical Classes for Students in The Process of Teaching Fine Arts // International Journal on Integrated Education. – 2023. – T. 4. – № 3. – S. 60-66.

